

44ste vergadering

Dinsdag 1 februari 2005

Aanvang 14.00 uur

Voorzitter: Weisglas

Tegenwoordig zijn 145 leden, te weten:

Van Aartsen, Aasted Madsen-van Stiphout, Adelmund, Albayrak, Algra, Aptroot, Arib, Van As, Atsma, Azough, Van Baalen, Bakker, Balemans, Van Beek, Blok, Blom, Van Bochove, Boelhouwer, Bos, Van den Brink, Brinkel, Bruls, Buijs, Bussemaker, Van de Camp, Cornielje, Çörüz, Crone, Van Dam, Depla, Dezentjé Hamming, Van Dijk, Van Dijken, Dijkema, Dijsselbloem, Dittrich, Douma, Dubbelboer, Duivesteijn, Duyvendak, Van Egerschot, Eijsink, Eski, Ferrier, Van Fessem, Fierens, Geluk, Van Gent, Gerkens, Griffith, De Haan, Van Haersma Buma, Halsema, Van der Ham, Hamer, Haverkamp, Heemskerk, Van Heemst, Herben, Hermans, Hessels, Van Heteren, Van Hijum, Hirsi Ali, Hofstra, Ten Hoopen, Huizinga-Heringa, Jager, Joldersma, Jonker, Kalsbeek, Kant, Karimi, Koenders, Koomen, Koopmans, Kortenhorst, Koëer Kaya, Kraneveldt, De Krom, Kruijssen, Van der Laan, Lazrak, Leerdam, Van Lith, Luchtenveld, Marijnissen, Mastwijk, Van Miltenburg, Mosterd, Nawijn, De Nerée tot Babberich, Noorman-den Uyl, Van Oerle-van der Horst, Omtzigt, Oplaat, Örgü, Ormel, De Pater-van der Meer, Rambocus, Rijpstra, Roefs, Rouvoet, Samsom, Schippers, Schreijer-Pierik, Slob, Smeets, Smilde, Smits, Snijder-Hazelhoff, Spies, Van der Staaij, Sterk, Straub, Stuurman, Szabó, Timmer, Timmermans, Tjon-A-Ten, Tonkens, Varela, Veenendaal, Van Velzen, Vendrik, Verbeet, Verburg, Verdaas, Vergeer, Verhagen, Vietsch, Visser, Van der Vlies, Vos, Bibi de Vries, Jan de Vries, Klaas de Vries, Van

Vroonhoven-Kok, Waalkens, Weekers, Weisglas, Wilders, Van Winsen, De Wit en Wolfsen,

en mevrouw Van der Hoeven, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de heer Zalm, vice-minister-president, minister van Financiën, mevrouw Dekker, minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de heer Hoogervorst, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mevrouw Van Ardenne-van der Hoeven, minister voor Ontwikkelingssamenwerking, de heren Rutte, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, en Van der Knaap, staatssecretaris van Defensie.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Lambrechts, wegens ziekte;

Tichelaar, wegens bezigheden elders.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van orde.

Vragen van het lid Bakker aan de staatssecretaris van Defensie over **het verontrustende ziektebeeld van militairen in België en Duitsland, nadat zij hebben gewerkt met Hawk-raketten**.

□

De heer **Bakker** (D66): Mijnheer de voorzitter. De kwestie van de Hawk-raketten, met name de straling van de opsporingsradar die met het systeem verbonden is, is zes of zeven jaar geleden al aan de orde geweest wegens een ook toen veronderstelde relatie tussen het werken met Hawk-raketten en ernstige gezondheidsklachten. Indertijd heeft de Nederlandse regering zich gebaseerd op een TNO-rapport dat was uitgebracht. Daarop was ook toen al veel kritiek, omdat het TNO-rapport zich richtte op een ideaaltypische situatie die in de praktijk niet voorkomt. In de praktijk van het oefenen of van betrokkenheid bij een oorlog neemt men die veiligheidsmarges eigenlijk niet of nauwelijks in aanmerking.

De situatie is actueel geworden omdat de vakorganisaties in België grote zorgen hebben geuit over het aantal sterfgevallen. Het is een hoog percentage onder de voormalige Hawk-militairen. De Belgische minister Flahaut wil de ziektegevallen daar ook analyseren. In Duitsland zijn de eerste patiënten schadeloos gesteld in individuele processen. Er zijn ook processen op komst in Italië en de Verenigde Staten. Ook de vakbonden, zowel op Europees niveau als in Nederland bijvoorbeeld